

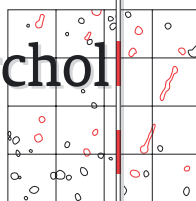
Archeologisch Inventariserend Veldonderzoek

Megen - Kapelstraat

T.A. Goossens
R. de Leeuwe

Opdrachtgever: Gemeente Oss
Uitvoering: april 2006

Archol

Archeologisch Onderzoek Leiden BV

Archol Rapport 67

Titel: *Archeologisch Inventariserend Veldonderzoek Megen - Kapelstraat*

Colofon

Uitvoering:	R. de Leeuwe (veldwerkleider) M. Hemminga P.A. van den Bos
Contactpersoon opdrachtgever:	M. Nagel
Auteurs:	T.A. Goossens & R. de Leeuwe
Beeldmateriaal:	S. Shek
Projectleiding/autorisatie:	T.A. Goossens

Opmaak: A. Allen
Oplage: 10 stuks
ISSN 1569-2396

© Archol, Leiden 2006
Postbus 9515
2300 RA Leiden
archol@arch.leidenuniv.nl
Tel. 071 527 33 13

Inhoudsopgave

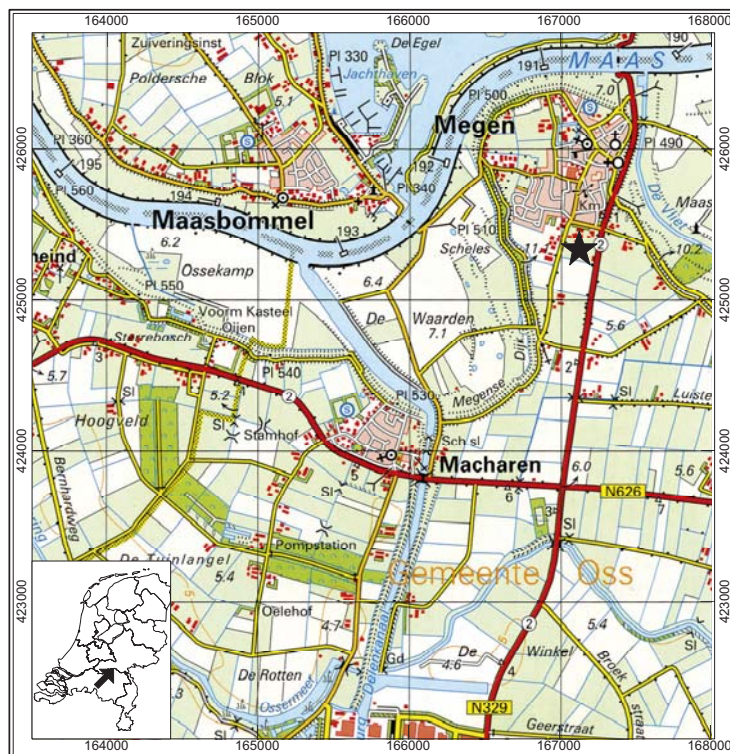
Inleiding	5
1 Landschappelijk en archeologisch kader	6
2 Het onderzoek: methodiek en vraagstellingen	7
2.1 Methodiek	8
2.2 Vraagstellingen	10
3 Resultaten	12
4 Waardering en aanbevelingen	16
4.1 Waardering	16
4.2 Conclusie en aanbevelingen	17
Literatuur	18
Bijlage Lagenlijst	19

Inleiding

In opdracht van de gemeente Oss heeft Archeologisch Onderzoek Leiden (Archol BV) een verkennend en waarderend archeologisch onderzoek uitgevoerd aan de Kapelstraat te Megen. Het plangebied ligt ten zuidoosten van het dorp Megen, in de gemeente Oss (figuur 1).

Reden voor archeologisch onderzoek vormen de geplande bodemingrepen en de daaraan gekoppelde aantasting van het bodemarchief. Deze ingrepen zijn gerelateerd aan de geplande bouw van woningen binnen het plangebied. De diepte van de ingrepen is gerelateerd aan de funderingsdiepte van de geplande huizen en het bijbehorende wegcnut met riolering. Aangezien de huizen kruipruimteloos worden gebouwd, vormt het wegtracé, vooral de rioleringsleuf, het diepste ontgravingsvlak. Deze varieert van 4,63 m + NAP in het noorden tot 3,78 m + NAP in het westen van het plangebied. De aanlegdiepte zal daardoor tot in de grondlaag reiken waarin archeologische waarden zijn te verwachten.

Figuur 1
Ligging plangebied.

Tabel 1
Administratieve gegevens.

Uitvoering	
Veldwerk	Week 14, 2006
Uitwerking	Week 15, 2006
Opdrachtgever	Gemeente Oss
Bevoegd gezag	Provincie Noord-Brabant
Meldingsnummer onderzoek	16540
Kaartblad	39G
Locatie:	
Gemeente	Oss
Plaats	Megen
Toponiem	Kapelstraat
Coördinaatgegevens	167049 / 425464 167162 / 425464 167163 / 425360 167049 / 425360

1 Landschappelijk en archeologisch kader

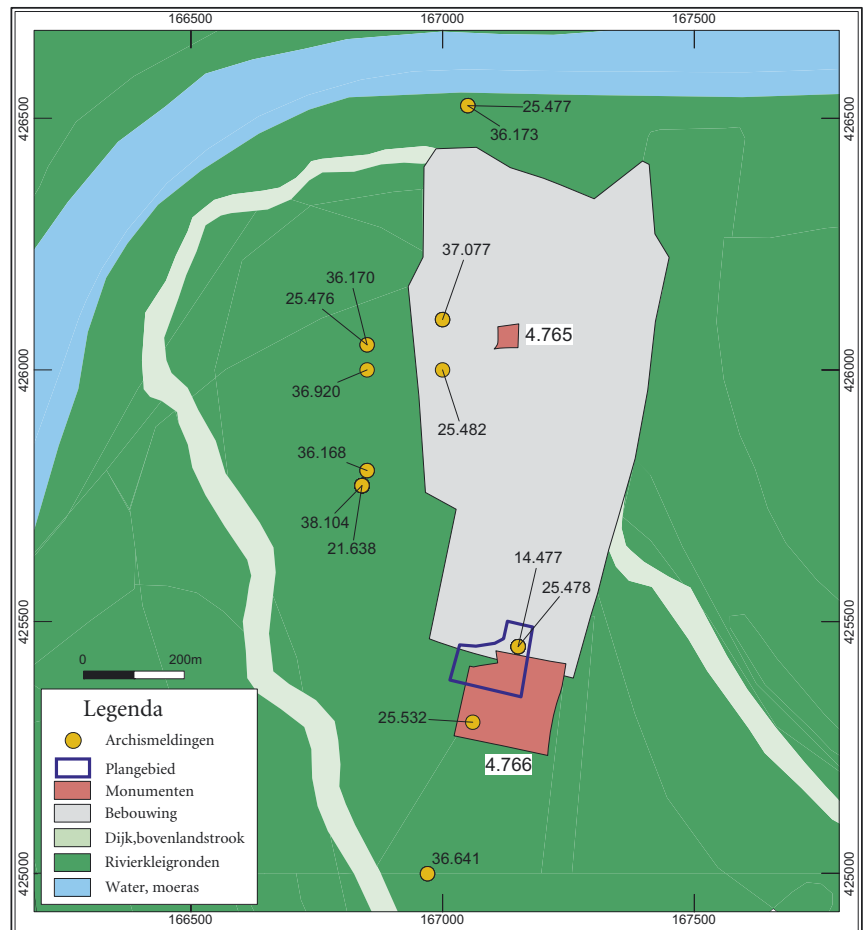
Het plangebied ligt ten zuiden van de Maas. De ondergrond bestaat uit rivieroeverwallen en stroomruggen (geul- of rivieroeverafzettingen). Bodemkundige kenmerken: onder de gemiddeld 50 cm dikke bouwvoor bevindt zich een pakket lichte zavel tot circa 2-3 m onder maaiveld. Daaronder bevindt zich zand. De zanddiepte varieert van 3,9 m tot 4,7 m + NAP. Het plangebied behoort tot kalkloze poldervaaggrond.

Op de IKAW¹ heeft het plangebied een lage archeologische waarde. Archiswaarnemingen in de omgeving geven echter aan dat er weldegelijk bewoningssporen zijn te verwachten. Het plangebied ligt bovendien in de noordelijke randzone van een AMK-terrein (monumentnummer 4766; figuur 2). In de ondergrond van het plangebied zijn stroomgordelafzettingen met bewoningsresten uit de periode IJzertijd-Romeinse Tijd en mogelijk ook uit de periode Vroege en Late Middeleeuwen te verwachten. Circa 70 m ten zuiden van het plangebied is binnen het voornoemde archeologisch monument (volgens Archis²-waarnemingsnummer 25532) een Romeins crematiegraf gevonden tijdens graafwerk van een kavelsloot. In het graf is een (fragment van) een schotel of bord *terra sigillata* van type Dragendorff 31 gevonden uit 150-270 na Chr. Direct ten noorden van dit monument, in het noordoosten van het plangebied, is een grote hoeveelheid aardewerk uit de IJzertijd tot en met de Nieuwe Tijd verzameld (Archis-waarnemingsnummer 25478). De vondsten bestaan uit handgevormd aardewerk, waaronder een zoutcilinder uit de IJzertijd, een dakpan en vaatwerk uit de Romeinse Tijd, gedraaid aardewerk uit de Late Middeleeuwen (Pingsdorf) en steengoed uit de Nieuwe Tijd. Tevens is er niet nader te dateren materiaal gevonden, namelijk tefriet, metaalslakken, huttenleem en een slijpsteen. Ofschoon de verzamelde vondsten op een vondstlaag of op vondstrijke sporen in de ondergrond lijken te wijzen, heeft een boring van BILAN op deze locatie geen enkele archeologische indicator opgeleverd.

¹ Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden.

² Archis is het geautomatiseerde Archeologisch Informatiesysteem voor Nederland.

Figuur 2
Plangebied met ARCHIS-meldingen.

In de wijde omgeving van het plangebied zijn verder onder andere de volgende vondsten gedaan (BILAN 2006):

- ARCHIS-waarnemingsnummers 21638, 38104, 36170 en 36920: vondsten uit de IJzertijd tot en met de Late Middeleeuwen. Het gaat vooral om aardewerk en enkele metaalvondsten (munten, speerpunt).
- ARCHIS-waarnemingsnummer 25482: een haardkuil uit het Mesolithicum/Neolithicum.
- ARCHIS-waarnemingsnummer 37077: twee Romeinse munten, respectievelijk uit de Midden- en Laat-Romeinse Tijd.
- ARCHIS-waarnemingsnummer 36173: urnen met crematieresten uit de periode Midden-Bronstijd tot Vroege Middeleeuwen.

2 Het onderzoek: methodiek en vraagstellingen

Het plangebied is tijdens voorgaand archeologisch inventariserend onderzoek al verkend met boringen: in 1999 door Archol BV³ en in 2005 door BILAN.⁴ Geen van beide onderzoeken heeft een vondstlaag aangetoond. Volgens BILAN bestaat de ondergrond enkel uit geulafzettingen; aanwijzingen voor een stroomrug ontbreken. Tijdens het

³ Jansen, Van der Linde en Fokkens 1999.

⁴ BILAN 2006.

onderzoek van Archol zijn wel verbrand leem en houtskoolspikkels ontdekt in de ondergrond. Het verbrande leem is aangetroffen in het zavelpakket onder de gemiddeld 50 cm dikke bouwvoor, op een diepte variërend van 4,2 m tot 5,3 m + NAP; de houtskoolspikkels zijn in één boring aangetroffen in het zuiden. Ook het booronderzoek van BILAN heeft enkele losse vondsten opgeleverd op 20 tot maximaal 95 cm diepte onder maaiveld, echter vooral in geroerde grond. De vondsten bestaan uit enkele scherven, een pijpenkop en een stuk dierlijk bot van de Nieuwe Tijd en uit een baksteenfragment van de periode Late Middeleeuwen-Nieuwe Tijd.

2.1 Methodiek

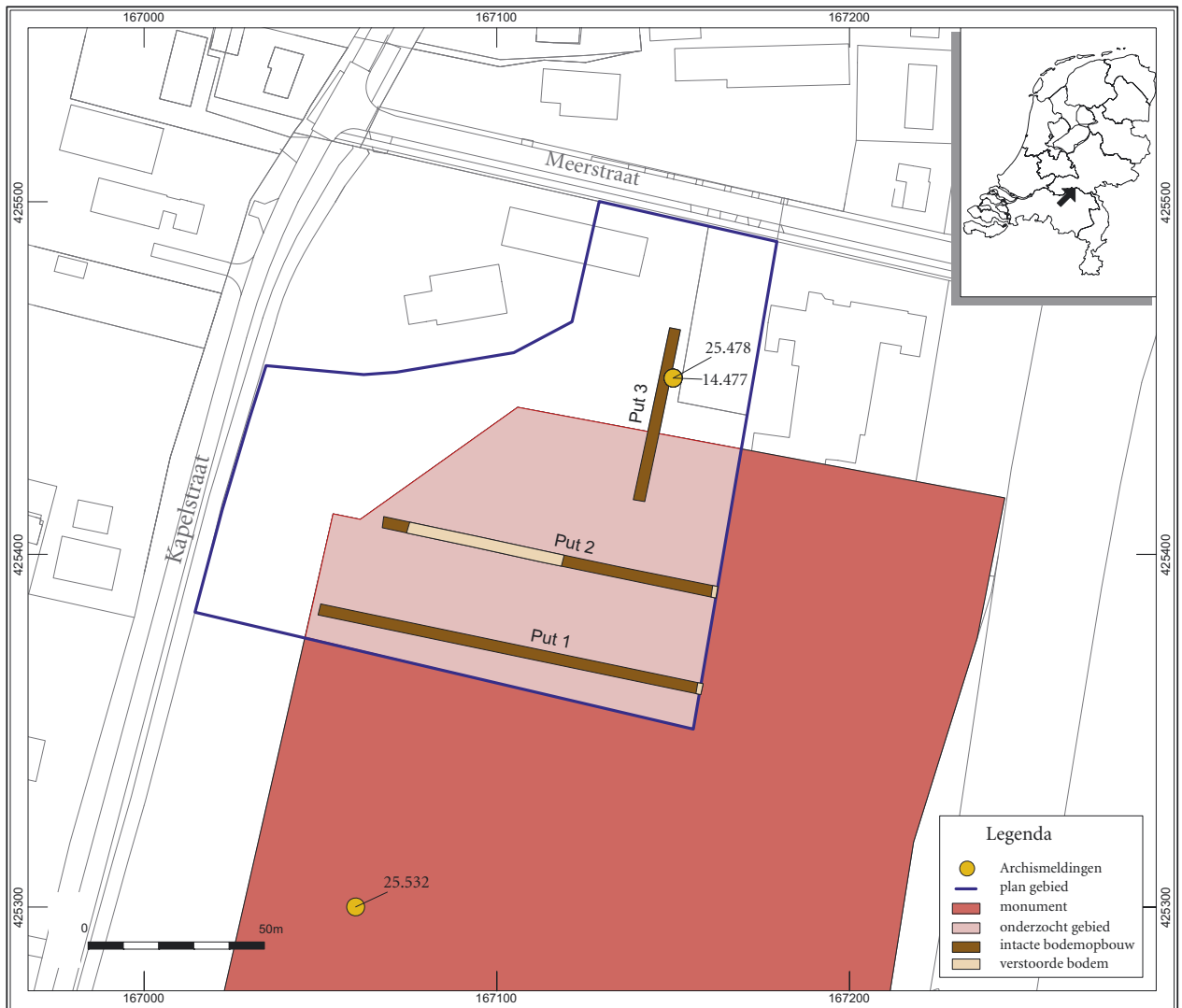
Sinds enkele jaren wordt gestreefd om archeologisch onderzoek in een vroeg stadium in de ontwikkeling van terreinen uit te voeren. Daartoe wordt een vast traject van verschillende vooronderzoeken doorlopen. Deze zogenoemde prospectieve onderzoeken hebben een verkennend en/of waarderend karakter en zijn in principe zo weinig mogelijk destructief. Het belangrijkste doel is om inzicht te krijgen in de verspreiding van de archeologische waarden in een gebied zonder direct grote vlakken open te moeten leggen. Wanneer blijkt dat een terrein ernstig is verstoord of in het geheel geen sporen oplevert, wordt hiermee volstaan. Bij het aantreffen van archeologische waarden zijn er kort gesteld twee mogelijkheden:

1. De archeologische waarden worden ingepast in de plannen voor het gebied: ze worden beschermd;
2. Inpassing is niet mogelijk, de archeologische waarden zullen worden verstoord of vernietigd. Een opgraving is dan noodzakelijk.

Voorgaand booronderzoek heeft weliswaar geen vondstlagen opgeleverd. Toch is er aanleiding voor een aanvullend onderzoek in de vorm van proefsleuven gezien de ligging/status van een AMK-monument binnen het plangebied, maar ook gezien de beperkingen van voorgaande booronderzoeken. Deze kenmerken zich namelijk door een geringe trefkans op individuele sporen, zoals graven. Bij het proefsleuvenonderzoek is deze trefkans groter dankzij de aanleg van een duidelijk zichtbaar, groot sporenvak binnen de sleuven. De proefsleuvenmethode is beter betrouwbaar op terreinen waarin vondstlagen ontbreken en is de enige adequate onderzoeksmethode op terreinen waarin zich fenomenen als graven kunnen bevinden.

Het plangebied dat bebouwd gaat worden heeft een oppervlak van 1,47 ha en is aan de westzijde begrensd door de Kapelstraat en aan de noordzijde door de Meerstraat. De overlap van het plangebied met monument 4766 vormt het onderzoeksgebied en dit heeft een oppervlak van 0,76 ha. In totaal zijn drie proefsleuven gegraven conform het Programma van Eisen (PvE).⁵ Twee daarvan zijn oost-west georiënteerd en één noord-zuid (figuur 3). De noord-zuid sleuf is voor een gedeelte buiten het onderzoeksgebied geplaatst, omdat Archis-waarnemingsnummer 25478 dan binnen de sleuf valt. In totaal is een oppervlak van 771 m² onderzocht (circa 10% van het onderzoeksgebied), verdeelt over de drie proefsleuven.

⁵ Goossens 2006.

Figuur 3

Onderzocht gebied met proefsleuven, monument 4766 en ARCHIS-meldingen. In de figuur zijn tevens verstoorde zones weergegeven.

Tijdens voornoemde twee booronderzoeken van Archol en BILAN is geen vondstlaag aangetroffen. De onderzoekers wijzen verder op een mogelijke verstering van archeologische waarden in een recent verleden: door bouw en sloop ter hoogte van de voormalige bebouwing en door ploegen in het akkerland daar omheen. Volgens BILAN reikt de verstering ter hoogte van de voormalige bebouwing van 40 cm tot 100 cm onder het maaiveld. Het plangebied bevindt zich volgens de bodemkaart op een kalkloze poldervaaggrond. De boorresultaten van Archol bevestigen dit. De vindplaats blijkt namelijk vrijwel geheel boven het niveau van oxidatie-reductie te liggen. Gezien deze ligging is de conservering van organisch materiaal, zoals dierlijk en menselijk bot, zaden en pollen, naar verwachting laag. Het opgravingsvlak is aangelegd onder de bouwvoor, op een gemiddelde diepte van 100 cm in de onverstoorde laag, en handmatig bijgeschaafd. In totaal zijn tien profielen van één meter breedte, om de 30 m gezet, beschreven en opgetekend. De onderkant van de akkerlaag uit de Nieuwe Tijd (spoor 5010, zie onder 3 'Resultaten') en het opgravingsvlak zijn met een metaaldetector onderzocht. De proefsleuven zijn na afloop van het veldwerk ingemeten in RD-coördinaten en NAP-hoogten.⁶

⁶ De coördinaten van de vaste punten zijn geleverd door Ingenieursbureau Passe-partout (Gouda).

2.2 Vraagstellingen

De onderzoeksvragen zijn afgestemd op het verkennende en waarderende karakter van het onderzoek. Primaire doelstelling is het in kaart brengen van de archeologische waarden in het gebied. Eventuele vindplaatsen moeten in een landschappelijke en archeologische context worden geplaatst waarbij onderstaande vraagstellingen beantwoord moeten worden. Indien geen archeologische waarden worden vastgesteld moet verklaard worden waarom deze ontbreken.

Tenslotte moet een waardering worden toegekend aan de aangetroffen vindplaats(en). Bij het onderzoek stonden de volgende vragen centraal:⁷

Doel van het IVO is het vaststellen van de inhoudelijke en fysieke kwaliteit van de locatie (aard, ouderdom, omvang, gaafheid, conservering) teneinde tot waardestelling te kunnen komen.

Hierbij dient benadrukt te worden dat de locatie op het terrein van een archeologisch monument ligt met de status van hoge archeologische waarde.

Uitgangspunten

- A. Op basis van dit IVO kan een rapportage conform de inhoudsopgave van de standaard eisen voor proefsleuvenonderzoek van de Provincie Noord-Brabant zoals verwoord in het PvE worden opgesteld.
- B. Op basis van de bevindingen zal een uitspraak worden gedaan over de behoudenswaardigheid van de archeologische waarden conform het PvE en de bovengenoemde eisen van de Provincie Noord-Brabant. Dit moet per onderdeel worden beargumenteerd.

Vraagstellingen

Vindplaats en landschap

Dit aspect van het onderzoek omvat de bestudering van de landschapstypologische, fysisch-geografische, paleo-geografische en cultuurlandschappelijke aspecten van het onderzoeksgebied en de landschappelijke context van de vindplaatsen in historisch perspectief. Dit leidt tot de volgende vragen:

1. Wat is de landschapstypologische context en de landschappelijke geleiding van het onderzoeksgebied?
 2. Hoe is de archeologisch relevante geologische en bodemkundige opbouw van de ondergrond en het microreliëf in het onderzoeksgebied?
 3. Wat is de fysiek-landschappelijke ligging van de vindplaatsen (geologie, bodemkunde en geomorfologie)?
 4. Bij aanwezigheid van archeologische resten: wat zegt de landschappelijke ligging over de locatiekeuze en het vroegere landschapsgebruik?
- Bij afwezigheid van archeologische resten: wat zeggen de landschappelijke ligging en het recente grondgebruik over deze afwezigheid?

Periode en vindplaats

Dit aspect van het onderzoek richt zich op de aard, ouderdom, omvang en andere archeologische kenmerken van de vindplaats, *off-site* patronen en hun onderlinge samenhang. Kernvraag is: Hoe was de bewoningsgeschiedenis en het landschapsgebruik in het plangebied en het omgevende onderzoeksgebied, gezien in synchroon en diachroon perspectief? Van deze kernvraag zijn de volgende vragen afgeleid:

⁷ Goossens 2006.

1. Is er een vindplaats in het plangebied aanwezig? Voorgaand booronderzoek heeft ondanks de hoge verwachtingen van het AMK-monument 4766 geen vondstlagen of duidelijke archeologische indicatoren opgeleverd. Het proefsleuvenonderzoek dient deze bevindingen te toetsen. Indien geen vindplaats aanwezig, wat is daar dan de oorzaak van?
2. Welke en hoeveel vindplaats- en off-site-patronen zijn in het onderzoeksgebied te herkennen? Zijn er markante 'lege' gebieden?
3. Wat is de ruimtelijke verspreiding, zowel in horizontale als verticale zin, van de vindplaats en *off-site*-patronen en wat is hun onderlinge samenhang?
4. Wat is per archeologische vindplaats / *off-site*-locatie in het plangebied:
 - de ligging (inclusief diepteligging)
 - de geologische en/of bodemkundige eenheid
 - de omvang (inclusief verticale dimensies)
 - het type en de functie van de vindplaats en/of off-site-patronen
 - de samenstelling van de archeologische resten (grondsporen en mobilia)
 - de vondsten- en sporendichtheid
 - de stratigrafie voor zover aanwezig
 - de ouderdom, periodisering, typo-chronologische classificatie
5. Wat is de relatie van de vindplaats met het archeologische monument 4766? Past de vindplaats in het verwachtingsbeeld (aard vindplaats en periode) van het monument of wijkt deze hier juist van af?
6. Uit welke periode dateren de sporen?
7. Wat is de datering van de archeologische vondsten en tot welke vondsttypen of vondstcategorieën behoren zij?

Indien grafmonumenten (graven en/of kringgreppels) worden aangetroffen:

8. Zijn de randstructuren van de graven herkenbaar?
9. Zijn de graven georiënteerd?
10. Wat zijn de geschatte diameters van de aangetroffen grafmonumenten?
11. Welke activiteiten zijn in het gebied uitgevoerd?
12. Aan welke culturele tradities(s) kunnen de grondsporen en het archeologisch materiaal worden toegeschreven en wat zijn de argumenten?
13. Zijn op basis van de crematieresten uitspraken te doen over leeftijd en sexe van de overledenen.

Vindplaats en conservering

Dit aspect van het onderzoek omvat het aanvullen en evalueren van de conclusies omtrent gaafheid en conservering van de archeologische locaties en fenomenen. Interessant is met name de vaststelling van de mate van verstoring door de aanwezige bebouwing op de eventuele archeologische resten onder de bebouwing. De vraagstelling is:

1. Welke delen van het gebied zijn verstoord en tot op welke diepte? Bestaan er verschillen in de conservering van archeologische resten binnen het plangebied als gevolg van bijvoorbeeld erosie, afdekking, ploegen en bebouwing? In welke lagen of gebieden zijn (nog) gave

en goed geconserveerde archeologische resten of aanwijzingen voor landgebruik te verwachten? Wat is de mate van conservering en gaafheid van de vindplaats?

2. Welke factoren zijn bepalend voor de verschillen in gaafheid en conservering (bodemtype, erosie, afdekking, herbewoning, grondgebruik, etc.)?

In hoeverre zijn grondsporen vervaagd door bodemvorming? Bestaat hierin verschil tussen sporen uit verschillende perioden en zo ja, welke? Op welk niveau zijn eventuele grondsporen leesbaar en hoe duidelijk tekenen de grondsporen zich af?

Het uiteindelijke doel is te komen tot een advies: is er voorafgaand aan de werkzaamheden in het plangebied een opgraving van (een deel van) het terrein noodzakelijk? Komt (een deel van) het terrein in aanmerking voor bescherming? Kan volstaan worden met een adequate archeologische begeleiding van de graaf- en bouwwerkzaamheden? Of is verder archeologisch onderzoek niet noodzakelijk?

3 Resultaten

Bodemopbouw

De bodem van het onderzochte gebied kenmerkt zich in de drie proefsleuven door een mix van klei en zand: rivierafzettingen. De ondergrond bestaat voornamelijk uit lichte tot middelzware zavel (zandige klei), grijsbruin van kleur. De opbouw van de bodem is in basis als volgt gedefinieerd (figuren 4a en 4b; zie ook bijlage 1 voor de lagenbeschrijving):

- De bovenste laag, spoor 5000, is de huidige bouwvoor (diepte: 0 tot maximaal 38 cm -mv). Deze bouwvoor bestaat uit donderbruingrijs, matig kleiig zand (Zk2). De bovenkant (het maaiveld) schommelt rond 6,0 m + NAP.
- De laag daaronder, spoor 5010, is een akkerlaag of oude bouwvoor uit de Nieuwe Tijd (diepte: 30 tot maximaal 90 cm -mv). De akkerlaag bestaat uit grijsbruine tot lichtbruine, matig zandige klei (Kz2). De (verploegde) laag bevat enkele vondsten uit de periode 17^e -19^e eeuw (tabel 2). Lokaal is binnen deze laag nog een sublaag, spoor 5006, te onderscheiden.
- De laag daaronder, spoor 5020, bestaat uit een grijsbruine, zwak zandige klei en is mangaan- en ijzerhoudend (Kz1)(diepte: 70 tot maximaal 150 cm -mv). De klei is vermoedelijk gevormd op de overgang van kom naar oever(wallen). De top van spoor 5020 is mogelijk verstoord door voornoemde ploegactiviteiten in de Nieuwe Tijd. Spoor 5020 is laagsgewijs doorzocht. In deze laag waren namelijk sporen uit de prehistorie (IJzertijd of inheems Romeinse Tijd) te verwachten, gezien enkele losse vondsten uit deze periode. Het opgravingsvlak is over het algemeen aan de onderkant (op de overgang naar spoor 5030, zie volgende laagbeschrijving) van spoor 5020 aangelegd. Er zijn geen sporen van bewoning gevonden (zie verderop onder proefsleuven). Het geringe vondstmateriaal uit spoor 5020 lijkt slechts achtergrondruis.

Figuren 4a en 4b
Profiefoto's met opbouw van de lagen.

- De onderste laag in de proefsleuven, spoor 5030, bestaat uit een zwak siltige klei (Ks2) (diepte: 120 tot minimaal 180 cm – mv). De textuur van de klei lijkt hoofdzakelijk op een nat en weinig (voor bewoning) aantrekkelijk milieu (kom) te wijzen. Een uitzondering geldt mogelijk voor de top van de laag in de oostelijke randzone van het onderzochte gebied. Hier was namelijk een 5-10 cm dikke, iets donkerdere grijze laag (spoor 5025) te onderscheiden, vermoedelijk een slecht ontwikkelde vegetatiehorizont. Een dergelijke vegetatiehorizont ontstaat door bodemvorming na een fase van verminderde opslibbing en wijst dus op een droger milieu. In de vegetatiehorizont zijn geen vondsten aangetroffen. Sporen ontbreken eveneens, zowel in als direct onder de vegetatiehorizont.

Proefsleuf 1

Proefsleuf 1 is zeven meter binnen de zuidelijke plangrens aangelegd; de aanleg is begonnen aan de westkant. De oriëntatie van sleuf 1 is west-oost. De totale lengte van sleuf 1 bedraagt 110 m. Spoor 5020 is in alle proefsleuven laagsgewijs afgezocht met een metaaldetector en op een iets variabele diepte aangelegd, circa 1-1,3 m onder het maaiveld. Om de dertig meter is er een dieper profiel aangelegd, tot minimaal 1,5 m diepte onder het maaiveld. Er zijn geen archeologische sporen aangetroffen in proefsleuf 1. Aan het oostelijke uiteinde van proefsleuf 1 is slechts een grote hoeveelheid recente bouwpuin aangetroffen (zie figuur 3). De bodem blijkt hier tot zeker 1,5 m diepte verstoord. De sleuf bevatte nauwelijks vondstmateriaal: slechts enkele vondsten uit de Nieuwe tijd, waaronder een fragment glas, aardewerk en een subrecente bijl (tabel 2). In de bouwvoor is tevens een scherf uit de IJzertijd of Romeinse Tijd gevonden. Deze scherf is vermoedelijk in de bouwvoor terecht gekomen door voornoemde ploegactiviteiten uit de Nieuwe Tijd of de recente bouw en sloop in de 20^e/21^e eeuw.

Proefsleuf 2

Sleuf 2 is parallel aan de eerste proefsleuf aangelegd, op 25 m afstand naar het noorden. De totale lengte is 96 m. De eerste meter in het oosten was verstoord, net als bij sleuf aan die zijde (zie figuur 3). Tussen de 45 en 90 m lengte was de put zeer zwaar verstoord (figuur 5).

Figuur 5

Verstoring met puin in proefsleuf 2.

Op een luchtfoto van een paar jaar geleden (eind 20^e /begin 21^e eeuw; exacte ouderdom onbekend) is ter hoogte van deze zware verstoring nog een schuur te zien (figuur 6). Vermoedelijk is de schuur enkele jaren geleden gesloopt. Een deel van de verstoring (tussen 45-46 m lengte van de sleuf vanaf de oostkant) is extra verdiept tot 1,5 m onder maaiveld. Op die diepte is nog een boring gezet waaruit bleek dat tot op 2 tot 2,5 m onder maaiveld recent puin en afval aanwezig is.

Figuur 6

Luchtfoto van de bebouwing (eind 20^e /begin 21^e eeuw) met projectie van de proefsleuven.

De verstoring loopt door tot 90 m in westelijke richting van de sleuf. De laatste zes meter was minder verstoord (zie figuur 3). Aan weerszijden van de verstoring zijn geen archeologische sporen aangetroffen. De vondsten bestaan enkel uit losse, kleine stukjes inheems, onbesmeten handgevormd aardewerk uit de IJzertijd of de Romeinse Tijd, een scherf uit de Middeleeuwen en enkele kleine, afgeronde stukjes tefriet. De vondsten zijn afkomstig uit de top van laag 5020, op circa 1 m diepte (tabel 2). De vondsten zijn te verspreid en te klein in aantal om substantiële uitspraken te doen over archeologische waarden in de ondergrond, temeer omdat ze niet in verband gebracht konden worden met archeologische sporen.

Proefsleuf 3

Proefsleuf 3, de laatste en de enige die noord-zuid georiënteerd is, is aangelegd ten noorden van sleuf 2. Er is aan de noordzijde begonnen met graven. Laag 5020 is voor een groot deel (in de noordelijke helft van de put) blauw gekleurd door reductie van de klei. Om eventuele sporen niet te missen is het vlak daar zo veel mogelijk onder aangelegd, tot op een diepte van circa 1,3 m.

De blauwe klei lijkt sterk antropogeen beïnvloed, gezien de rommelige bovenkant. Vermoedelijk is de laag grotendeels doorploegd. Er is maar 1 vondst aangetroffen: een ijzertijdscherf in de blauwe klei (circa 130 cm -mv). Archeologische sporen ontbreken ook in deze laatste sleuf.

put	spoor	categorie	datering	aantal	gewicht (g)
1	5000	aardewerk	IJzertijd/Inheems Romeins	1	11,9
1	5010	aardewerk	Nieuwe Tijd	2	170,6
1	5010	glas	Nieuwe Tijd	1	9,2
1	5010	ijzer	Nieuwe Tijd	1	406,6
1	5010	aardewerk	Nieuwe Tijd	1	86,1
2	5020	steen (tefriet)	Onbepaald	4	13,4
2	5020	aardewerk	IJzertijd/Inheems Romeins	2	11,1
2	5020	aardewerk	IJzertijd/Inheems Romeins	1	2,5
2	5020	aardewerk	IJzertijd/Inheems Romeins	1	13,8
2	5020	aardewerk	IJzertijd/Inheems Romeins	11	122,1
3	5020	aardewerk	IJzertijd/Inheems Romeins	1	8,9

Tabel 2
Vondstenlijst.

Conclusie

Het onderzochte deel van het plangebied aan de Kapelstraat in Megen-Zuid valt samen met de noordwesthoek van monument 4766. De ligging binnen het monument en binnen een omgeving met diverse Archiswaarnemingen was aanleiding voor het proefsleuvenonderzoek. Het onderzoek heeft echter, tegen de verwachting in, geen archeologische sporen opgeleverd. In de drie proefsleuven zijn verspreid slechts enkele kleine, losse vondsten gedaan uit de IJzertijd of Inheems Romeinse Tijd (spoor 5020) en uit de Nieuwe Tijd (spoor 5010). Het beeld uit voorgaande booronderzoeken van Archol en BILAN lijkt hiermee bevestigd, althans voor het onderzocht deel van het plangebied.

4 Waardering en aanbevelingen

4.1 Waardering

Bij een waardering wordt een oordeel over het archeologische belang van een vindplaats gegeven. Dit gebeurt aan de hand van de belevingswaarde, de fysieke kwaliteit en de inhoudelijke kwaliteit van een vindplaats. De waarden en de gehanteerde criteria zijn in onderstaande tabel weergegeven.

Waarden	Criteria	Score		
		hoog	matig	laag
Beleving	Schoonheid	nvt		
	Herinnering	nvt		
Fysieke kwaliteit	Gaafheid	+		
	Conservering	+		
Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	nvt		
	Informatiewaarde	nvt		
	Ensemblewaarde	nvt		
	Representativiteit	nvt		

Tabel 3
Waarderingstabel proefsleuvenonderzoek.

Beleving

Bij beleving gaat het om zichtbare monumenten waarbij de criteria schoonheid en herinnering gebruikt worden. Aangezien er geen zichtbare monumenten zijn aangetroffen, zijn deze criteria hier niet van toepassing.

Fysieke kwaliteit

Hierbij wordt onder andere gekeken naar de aanwezigheid van sporen en vondsten, de ruimtelijke gaafheid en de stratigrafie. De gaafheid en conservering krijgen een lage score: er zijn namelijk geen archeologische sporen aangetroffen. Bovendien is de toplaag van spoor 5020, waarin vondsten uit de IJzertijd of Inheems Romeinse Tijd zijn verzameld, mogelijk verstoord door ploegactiviteiten in de Nieuwe Tijd. Ook de vondsten wijzen op een geringe gaafheid en conservering. Het vondstmateriaal bestaat slechts uit enkele kleine fragmenten aardewerk en tefriet. De vondsten zijn verspreid aangetroffen; ze zijn niet te koppelen aan een antropogene, archeologische sporencontext of vondstlaag.

Inhoudelijke kwaliteit

Binnen de inhoudelijke kwaliteit staan vier criteria centraal, maar gezien het ontbreken van sporen zijn deze niet van toepassing. Ondanks dat het onderzoeksterrein een gedeelte van een monument betreft, heeft het onderzoek niets opgeleverd. Indien op het terrein een Romeins grafveld aanwezig is, ligt dit verder naar het zuiden buiten het plangebied.

4.2 Conclusie en aanbevelingen

Het verkennend en waarderend archeologisch onderzoek te Megen - Kapelstraat heeft voor het onderzochte deel van het plangebied geen archeologische sporen opgeleverd. Het onderzoek heeft bovendien aangetoond dat het centrale deel (westelijke helft van proefsleuf 2) tot minimaal 2 m diepte is verstoord en opgevuld met recent (grof) afval en puin. Sporen van archeologische waarde ontbreken in de 'schone' delen van het plangebied.

Op basis van de in tabel 2 genoemde parameters lijken behoudsmaatregelen of een archeologisch vervolgonderzoek voor het onderzochte deel van het plangebied niet noodzakelijk. Een vervolgonderzoek in de vorm van een vlakdekkend onderzoek levert weinig nieuwe informatie op.

Literatuur

BILAN 2006: Oss-Megen, Kapelstraat (NB). Archeologisch vooronderzoek & ecologische quickscan in het kader van Flora- en Faunawet, *BILANrapport*.

Goossens, T.A., 2006. *Programma van Eisen - Archeologisch Inventariserend Veldonderzoek Oss - Megen*, Leiden.

Jansen, R. C. Van der Linde en H. Fokkens 1999. Een inventarisatie van vindplaatsen in het buitengebied van Oss, *Archeologische Rapporten Maaskant* 5.

Bijlage Lagenlijst

put	vlak	spoor	type	diepte -mv (cm)	spoor.opmerking	tint	bijkleur	hoofdkleur	textuur	opmerkingen	datering	tekenblad	vondstnummers
		5000	laag	50	bouwvoor	D	BR	GR	Zs3		NT	1,2	1
1		5001	laag	60	puinlaag	D	BR	GR	Zs3		NT	1	
1		5002	laag	85	slootvulling		BR	GR	Zs4		NT	1	
1		5003	laag	110	slootvulling		BL	GR	Zs4		NT	1	
1		5005	laag	47	onderdeel bouwvoor, maar andere kleur en textuur		BL	GR	Kz3		NT	1	
1,2		5006	laag	40	onderdeel bouwvoor, maar andere kleur en textuur		GR	BR	Zs2		NT	1,2	
		5010	laag	40	sub-recente bouwvoor	L		BR	Kz2	+Fe	NT	1,2	2,3
3		5016	laag	90	gereduceerde klei, bovenkant doorploegd		GR	BL	Kz1	+Fe	?	2	
	1	5020	laag	80	oud oppervlak, onverstoorde bodem		GR	BR	Kz1	+Fe + Mn	IJT?	1,2	4,5,6,7,8
1,2		5025	laag	105	laklaagje, meestal afwezig of niet zichtbaar		BR	BL	Ks2	+Fe	?	1,2	
		5030	laag	110	komklei		BL	GR	Ks2		?	1,2	

